

תוכן העניינים

הודעות

	1. אוכלוסיות מיוחדות	
	1.5 מחוננים	
5	מחונ-נט – מאגר ידע לטיפוח תלמידים מחוננים ומצטיינים	1.5-2
	1.7 עולים	
6	היערכות לקליטת מורים עולים בשנה"ל התשע"ג – נהלים וטפסים	1.7-2
	2. אורחות חיים במוסדות החינוך	
	2.5 עישון, סמים ואלכוהול	
15	היום הבין-לאומי ללא עישון במערכת החינוך	2.5-1
	3. ארגון ומינהל	
	3.6 טכנולוגיית המידע ומחשוב	
19	חדשות ועדכונים ב"אוח" – אתר האינטרנט של המשרד ובאתרי היחידות	3.6-14
	4. בחינות	
	4.3 בחינות בגרות	
23	שיפור ציון בחינת הבגרות באזרחות לנבחני משנה – הבהרה	4.3-14
25	שינויים בתכניות הלימודים ובבחינות הבגרות בתלמוד ובתושב"ע בחינוך הממ"ד	4.3-15
	5. בטיחות, ביטחון ושעת חירום	
	5.1 בטיחות	
28	בטיחות בל"ג בעומר ובאירועים שמתקיימות בהם מדורות ותהלכות לפידים	5.1-4
	5.4 שעת חירום	
31	תרגיל התגוננות ארצי במוסדות חינוך לשנת הלימודים תשע"ג	5.4-1
	6. דרכי הוראה	
	6.3 ספרי לימוד	
32	פורסמה רשימת ספרי הלימוד המאושרים ומחיריהם לבתיה"ס בפקוח משרד החינוך לשנת הלימודים התשע"ג	6.3-2
37	ספרי לימוד בחינוך הלשוני בביה"ס היסודי בשנת הלימודים התשע"ג	6.3-3

	.7	חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי
	7.14	מועצות תלמידים ונוער
39	7.14-1	הודעות בנושא מועצת התלמידים והנוער הארצית
	.9	תכניות לימודים
	9.4	חינוך לערכים
41	9.4-15	יישום הליבה החברתית-ערכית בבתי"ס הממלכתיים בחינוך היסודי
	9.10	לימודי שואה
45	9.10-2	"אנחנו כאן" - 70 שנה למבצע ריינהרד

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

הודעות

1. אוכלוסיות מיוחדות

1.5 מחוננים

מחוננים ומצטיינים – מאגר ידע לטיפול תלמידים (עב) 1.5-2 מחוננים ומצטיינים

אתר מחונן-נט הוקם על יד האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים ומיועד לכל העוסקים בחינוך תלמידים מחוננים ומצטיינים. מטרתו של האתר – לקדם יצירת קהילה מקצועית של מורים המשתפים ביניהם רעיונות, שיטות הוראה וחומרי למידה, באופן שיקדם את הוראת המחוננים והמצטיינים בישראל.

באתר מאגר ידע המכיל חומרי הוראה ולמידה ייחודיים, מאמרים אקדמיים, הרצאות מומחים, סרטונים, תכניות קורסים, מערכי שיעורים, מידע על מדיניות האגף ותכנים נוספים שעשויים לסייע לצוותי חינוך העוסקים בטיפול תלמידים מחוננים ומצטיינים.

האתר פתוח לכל ללא צורך בססמה. כתובתו: <http://gifted.cet.ac.il>

מנהלים, מורים ומומחים בתחום מוזמנים להיות שותפים בהעשרת המאגר ולשלוח אל עורכי התוכן של המאגר חומרי למידה ותוצרים מתאימים. אפשר לפנות אל:

אילן קרן, עורך תוכן טכנולוגיה ומדעים, דוא"ל lanker@gmail.com
גדי איתי, עורך תוכן מדעי הרוח והחברה וכללי, דוא"ל gad.itai@mail.huji.ac.il

לפרטים נוספים אפשר לפנות אל
הגב' עדה דרורי, מדריכה מרכזת תחום תקשוב באגף למחוננים ולמצטיינים,
דוא"ל adadr@education.gov.il

1.7 עולים

היערכות לקליטת מורים עולים	1.7-2 (עב)
בשנה"ל התשע"ג – נהלים וטפסים	

1. כללי

קליטת מורים עולים היא אחת ממשימותיה החשובות של מדינת ישראל בכלל ושל מערכת החינוך בפרט.

בשנת הלימודים התשע"ג ימשיך המשרד לקלוט מורים עולים שהוכשרו בקורסי התאמה של האגף לשיפור מעמד המורה, בהיקף משרה שלא יפחת ממחצית.

המשרד יקצה שעות שבועיות למשרת המורה תמורת אותו מספר של שעות שבועיות שיוקצו מתקן בית הספר או ממקור אחר עד להיקף מחצית המשרה, על פי הפירוט הזה:

- בחינוך היסודי יקצה המשרד עד 8 שעות שבועיות.

- בחטיבת הביניים ובחינוך העל-יסודי יקצה המשרד עד 6 שעות שבועיות.

על פי מדיניות המשרד, המנהלים מתבקשים לתת השנה עדיפות לקליטת מורים חדשים עולי אתיופיה המסיימים את לימודיהם במכללות.

המשרד יקצה לבתי ספר שיקלטו מורים יוצאי העדה האתיופית תוספת של שעה תמורת שעה עד להיקף של שני שלישים משרה.

יש לציין כי ההגבלה של מועד העלייה ארצה (כמפורט בסעיף 3.ב להלן) לא תחול על מורים עולי אתיופיה.

2. ההיבטים שיש להתחשב בהם בשיבוץ המורים העולים

א. מורים עולים ישובצו בהתאם לאפשרויות בבתי הספר שיש בהם מספר רב של תלמידים עולים וקיימת בהם מסגרת תומכת של הנהלת בית הספר.

ב. יש לוודא כי המורה העולה ישתלב גם בהוראת תלמידים ישראלים ותיקים כדי שיוכל להתנסות בעבודה עם האוכלוסיות השונות של התלמידים בבית הספר.

הודעות

6

- ג. מנהל בית הספר יעשה מאמץ להגדיל את היקף העסקתו של המורה העולה מתקן בית הספר, כדי לאפשר למורה להתמסר לעבודת ההוראה ללא צורך בחיפוש מקורות פרנסה נוספים.
- ד. יש להימנע משיבוץ המורה העולה בכיתות מאוכלסות מדי או בעייתיות כדי להקל על קליטתו. מוצע להעסיקו בשלב ראשון במתן שיעורי עזר ובהוראת הקבצות ולשלב בהדרגה בכיתות רגילות.
- ה. מנהלי בתי הספר מתבקשים ללוות את המורים העולים בשנת עבודתם הראשונה ולמנות חונך מצוות בית הספר שיתמוך בהם. הנחיות לקליטת המורה העולה יישלחו אל מנהלי בתי הספר עם אישור השעות.

3. הקריטריונים להעסקת מורים עולים ופרטים נוספים

- א. תינתן עדיפות למסיימי קורסי התאמה או השתלמות מטעם האגף לשיפור מעמד המורה.
- ב. יש לקלוט מורים שעלו לארץ החל מיום שישי, ח' באלול התשס"ו, 01.09.2006, ואילך. במקרים חריגים תאושרנה שעות גם למי שעלה לפני תאריך זה. **הגבלה זו לא חלה על קליטת מורים יוצאי אתיופיה.**
- ג. תאושר קליטתם של מורים המועסקים בפרויקטים ייחודיים על פי מדיניות המשרד.
- ד. המשרד יקצה שעות תמורת הקצאת שעות מקבילות מתקן בית הספר או ממקור אחר.
- ה. גנות תוכלנה לקבל שעתיים שבועיות מהמשרד תמורת שעה שבועית אחת שתוקצה על ידי המפקחת. ההקצאה תינתן לשנה אחת בלבד.
- ו. מורים שעלו ארצה לאחר יום חמישי, ה' בטבת התשס"ט, 01.01.2009, ולא קיבלו כל סיוע, יוכלו לקבל שעה מן המשרד תמורת שעה מתקן בית הספר, עד היקף של שני שלישי משרה.
- ז. המשרד ייתן עדיפות בחלוקת השעות לעולים שהם מפרנסים ראשיים.
- ח. לא יוקצו שעות לבית ספר שאין לו סמל מוסד מוכר מטעם המשרד.
- ט. המורה יתחיל את עבודתו רק לאחר שיקבל אישור בכתב ממנהל האגף לשיפור מעמד המורה בירושלים.
- י. יש לוודא את התאמתם של מורים המועסקים בחינוך הדתי לדרישות החינוך הממלכתי דתי.

4. לתשומת לב המנהלים

- א. דין השעות הניתנות על ידי משרדנו כדין שעות תקניות לכל דבר ועניין. **הקצאת השעות תקפה לשנה אחת בלבד.**
- ב. מורה עולה שיפסיק את עבודתו מכל סיבה שהיא, תתבטל מיד הקצאת השעות עבורו ואין המחוז רשאי לנצלן למטרות אחרות. על המנהל להודיע על הפסקת עבודת המורה לממונה על קליטת מורים עולים במחוז.
- ג. אין להעסיק מורים ללא קבלת **אישור בכתב** ממנהל האגף לשיפור מעמד המורה.
- ד. מנהל שלא יקצה שעות במקביל לשעות שיקצה המשרד לא ייכלל בהסדר זה.
- ה. תושבים חוזרים יגישו בקשה להשלמת שכר בצירוף **אישור** ממשרד הקליטה המעיד על זכאותם לסיוע.
- ו. בבתי ספר מקיפים יש לציין בטופס הבקשה לשעות מורים עולים (נספח 1) **את שכבת הגיל שבה יועסק המורה בחטיבת הביניים או בחטיבה העליונה** באותו סמל מוסד.
- ז. יש לציין בטופס את הזרם שבית הספר שייך אליו: **ממלכתי, ממלכתי-דתי או מוכר.**
- ח. לאחר שנת ההוראה השנייה של המורים העולים מחויבים המנהלים שייכללו בתכנית זו להעסיק את המורים העולים ולהקצות להם שעות מתקן בית הספר.
- ט. יש להפנות את הבקשות לממונה במחוז על המורים העולים. רשימת המדריכים הממונים על המורים העולים במחוזות ושעות הקבלה שלהם מופיעה בנספח 3.
- י. יש להקדים ככל האפשר את הגשת הבקשות. יש לשלוח אותן לכל המאוחר עד יום ראשון, א' באלול התשע"ב, 19.8.2012.
- יא. מספר השעות המוקצות לנושא מוגבל.
- יב. אין במילוי הבקשה משום התחייבות או הבטחת המשרד למתן שעות למורה העולה. חלוקת השעות והקצאתן מותנית במדיניות המשרד ובשיקול דעתו של מנהל האגף.

5. תהליך הקליטה של מורה עולה במערכת החינוך

- א. מורה עולה שסיים קורס התאמה באחת מהמכללות יפנה אל הממונה על המורים העולים במחוז.
- ב. המורה העולה ימלא טופס בקשה לשעות, יחתום על הבקשה ויגישה למנהל בית הספר (נספח 1).
- ג. מנהל בית הספר יחתום על הטופס ויעבירו לאישור המפקח הכולל או המקצועי.
- ד. המורה או המנהל יחזיר את הבקשה לממונה על המורים העולים במחוז.
- ה. הבקשה תועבר מהמדריך המחוזי בצירוף המלצתו אל מנהל האגף לשיפור מעמד המורה לשם אישור.
- ו. אישור סופי של מנהל האגף יועבר לממונה על המורים העולים במחוז ולמנהלי בתי הספר. ניצול השעות יתאפשר לאחר אישור מחלקת התקן במחוז.
- ז. הממונה על המורים העולים יודא כי מולאו כל הטפסים הנדרשים לקליטת מורה חדש במערכת.
- הערה: עבור מורים שישוּבצו בחינוך הממלכתי דתי יש לקבל גם את אישורה של מועצת חמ"ד.

6. נוהל הדיווח לשם קבלת משכורת

- א. בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים תועברנה השעות דרך מדור התקן, והדיווח ייעשה כמקובל לגבי מורים רגילים העובדים בפיצול משרה על פי הקודים האלה:

בבתי הספר הכלולים ברפורמה		בבתי הספר שאינם כלולים ברפורמה		
חט"ב	יסודי	חט"ב	יסודי	
5740	5730	506	322	רגיל
5741	5731	532	326	חינוך מיוחד
5742	5732	560	383	מתי"א

דיווח על מורים בקדם יסודי ועל גננות ייעשה על פי הקודים האלה:

במוסדות הכלולים ברפורמה	במוסדות שאינם כלולים ברפורמה	
8108	108	רגיל
8148	148	אשכול גנים

- ב. בחינוך העל-יסודי – הבעלויות תשלמנה את שכר המורים ותקבלנה החזר דרך השכל"ם, לאחר דיווח תלת-חודשי למנהל האגף על גבי הטופס שיישלח לבתי הספר (נספח 2).
- ג. בחינוך המוכר – הרשתות או הבעלויות תשלמנה את שכרם של המורים, והאגף יעביר להן את השעות בגין המורים המועסקים.

**לפרטים אפשר לפנות אל ד"ר מיכאל כהן,
סגן מנהל המינהל לכוח אדם בהוראה,
תיאום ובקרה ומנהל האגף לשיפור מעמד המורה,
טל' 02-5604706/7.**

נספח 1 טופס בקשה לשעות עבור מורים עולים (יש למלא בהדפסה)

**משרד החינוך
מינהל כוח אדם בהוראה
תיאום ובקרה האגף לשיפור מעמד המורה**

א. פרטי המורה

שם המשפחה	השם הפרטי	מספר הזהות	ארץ המוצא	תאריך העלייה
תאריך הלידה	מס' תעודת העולה	מקצוע ההוראה	שנות הוותק בהוראה בישראל	
הכתובת: רחוב _____ מספר _____ יישוב _____ מיקוד _____	הדואר האלקטרוני _____	מס' הטל' הנייד _____	המצב המשפחתי: רווק / נשוי / אלמן / גרוש + _____ ילדים.	סיים/ה קורס התאמה ב _____ בתאריך _____ חתימת המורה: _____

ב. מנהל ביה"ס

אני הח"מ מנהל ביה"ס _____ סמל המוסד _____

ממ"מ/ממ"ד/מוכר (הקף) _____ משרד החינוך/בעלות פרטית (הקף) _____

סוג ביה"ס יסודי/חט"ב/חט"ע (הקף) _____ כתובת ביה"ס _____

מס' הטלפון כולל קידומת _____ הדואר האלקטרוני _____

מתחייב להעסיק את המורה הנ"ל בהיקף _____ שעות תקניות ומבקש להקצות עוד _____ שעות עולים.

בסה"כ יעבוד המורה בביה"ס בהיקף _____ שעות.

ידוע לי כי אין להעסיק מורה בשעות מורים עולים אלא לאחר קבלת אישור בכתב ממנהל האגף (ביסודי, ובחטיבת הביניים גם לאחר העברת השעות ממדור התקן במחוז).

תאריך	שם המנהל	חתימת המנהל וחותמת ביה"ס
-------	----------	--------------------------

ג. הממונה על המורים העולים (במחוז)

המורה הנ"ל סיים קורס התאמה ב _____
אני ממליץ / לא ממליץ להקצות עבורו _____ שעות מורים עולים.

_____	_____	_____
חתימת הממונה	שם הממונה	תאריך

ד. החלטת מנהל האגף

מאשר / לא מאשר להקצות למורה _____ ש"ש על תקניות.
השעות תחולה מיום _____

_____	_____
חתימה	תאריך

הוקלד בתאריך: _____ תאריך תחולה: _____ נשלח ב: _____
הערות: _____

נספח 2 טופס דיווח רבעוני על העסקת מורים בעל-יסודי

משרד החינוך, מינהל כוח אדם בהוראה, תיאום ובקרה
האגף לשיפור מעמד המורה
גף מורים עולים

תאריך: _____

אל: ד"ר מיכאל כהן, מנהל האגף לשיפור מעמד המורה

מאת: מנהל ביה"ס _____ סמל המוסד _____ טל' _____

הנדון: העסקת מורים עולים בשנה"ל התשע"ג

אני מאשר בזה כי המורים הר"מ עובדים בבית ספרנו:

החודשים			מקצוע ההוראה	מס' ת"ז	השם הפרטי	שם המשפחה
אפריל-יוני	ינואר-מרס	ספטמבר-דצמבר				
שיש	שיש	שיש				
שיש	שיש	שיש				
שיש	שיש	שיש				
שיש	שיש	שיש				
שיש	שיש	שיש				
שיש	שיש	שיש				
שיש	שיש	שיש				

חותמת ביה"ס

חתימת המנהל

שם המנהל/ת

היישוב

נספח 3 רשימת מדריכים הממונים על המורים העולים במחוזות וזמני קבלה

המחוז	השם הפרטי ושם המשפחה	קבלת קהל	הכתובת	מס' הטלפון והפקסימיליה	כתובת הדוא"ל
המטה	ד"ר מיכאל כהן, מנהל האגף	בתיאום מראש	כנפי נשרים, 15, גבעת שאול, ירושלים	02-5604706/7 פקסי 02-5604709	
ירושלים, מנח"י	דבורה וינר	יום ב', 16:00-12:00	כנפי נשרים, 22, חדר 312, קומה 3, ג. שאול, ירושלים	02-5601637 פקסי 02-5601591	debmisrad@hotmail.com
תל-אביב	רחל זילברג	יום ב', 16:00-12:00	בניין מושקוביץ, השלושה 2, קומה 10, חדר 1055, ת"א	03-6896389 פקסי 03-6896754	
מרכז	ירדנה אלון	יום ב', 16:00-12:00	בניין מושקוביץ, השלושה 2, קומה 15, חדר 1552, ת"א	03-6896635 פקסי 03-6896669	Yardenaal2@education.gov.il
המינהל לחינוך התיישבותי	מדריך ימונה בהמשך				
חיפה	יוליה טומצינסקי	יום ה'	רח' פל-ים, 15, קריית הממשלה, קומה 5, חדר 506 חיפה	04-8632676 פקסי 04-8632575	
צפון	יהודית לוי	יום א', 16:00-12:00	בית הממשלה, קומה 4, חדר 611, הקריה, נצרת עלית	04-6500177 פקסי 04-6500281	ejlev@bezeqint.net
דרום	גליה יונין	יום ג', 16:00-12:00	רח' התקווה 4, קומה 1, חדר 1740 באר שבע	08-6263272 פקסי 08-6263031	galiay@education.gov.il

2. אורחות חיים במוסדות החינוך

2.5 עישון, סמים ואלכוהול

2.5-1 (עב) היום הבין-לאומי ללא עישון במערכת החינוך

ביום ה', י' בסיוון התשע"ב, 31 במאי 2012, יצוין בישראל וברחבי העולם "היום ללא עישון" המתקיים מדי שנה מאז 1987.

מטרתו היא להעלות על סדר היום העולמי את נגע העישון ולהגביר את המודעות למניעת תחלואה ותמותה ממחלות הנגרמות עקב העישון.

נושא זה משמעותי גם כחלק מהנושא המרכזי של שנת הלימודים התשע"ב: **אורח חיים בריא ופעיל**.

מנהלי בתי הספר מתבקשים להקדיש שיעורים מיוחדים לנושא אורח חיים בריא ולמניעת עישון.

א. פעילויות וחומרי למידה בנושא מניעת עישון

אפשר להיעזר בתכניות ובפעילויות חינוכיות של השירות הפסיכולוגי-ייעוצי (שפ"י) והמחלקה לבריאות במשרד החינוך בשיתוף פעולה עם הגופים האלה: האגודה למלחמה בסרטן, הליגה למניעת מחלות ריאה ושחפת בישראל, הפורום הישראלי לצמצום העישון, משרד הבריאות – המחלקה לחינוך ולקידום הבריאות, שירותי בריאות כללית – המחלקה לחינוך ולקידום הבריאות ומכבי שירותי בריאות.

- לקבלת הדרכה וחומרי עזר אפשר לפנות ליחידה למניעת סמים, אלכוהול וטבק בשפ"י, משרד החינוך, פקס' 02-5603256.
- לקבלת חומרי הסברה אפשר לפנות לאגודה למלחמה בסרטן, פקס' 03-7322780. יש לוודא את קבלת הפקס' בטלפון 03-5719577. בהזמנה יש לציין את שם בית הספר, חטיבת הגיל שעבורה דרושים חומרי הלימוד,

מספר הכיתות, מספר התלמידים ומספר דוברי השפות הזרות שביניהם, שם המזמין ותפקידו בבית הספר, כתובת מלאה, מספרי טלפון ליצירת קשר (כולל הטלפון הנייד של איש הקשר בביה"ס).

- להזמנת הרצאות ללא תשלום בנושא נזקי עישון (גם לדוברי ערבית) יש לפנות למחוזות.

מחוז חיפה והצפון – טל' 04-85117151

מחוז מרכז – טל' 03-5721605

ירושלים – טל' 02-625671

מחוז דרום – טל' 08-6271228

המגזר הערבי – טל' 04-6550655

- לקבלת שלטים ופרסומים שונים אפשר לפנות למשרד הבריאות, המחלקה לחינוך ולקידום הבריאות, פקס' 02-6235399. יש לציין את שם בית הספר, כתובתו ומספרי טלפון ליצירת קשר (כולל מספר הטלפון הנייד של איש הקשר בביה"ס).

- כתובת אתר שפ"י www.education.gov.il/shefi

- כתובת אתר האגודה למלחמה בסרטן www.cancer.org.il

ב. תחרות בין בתי ספר המפעילים תכניות למניעת עישון

בין בתי הספר שיפעילו תכניות ייחודיות בנושא תתקיים תחרות נושאת פרסים. בתי הספר המשתתפים בתחרות יציגו את תכניותיהם בכנס חגיגי שיתקיים ביום ד', ט' בסיוון התשע"ב, 30 במאי 2012, ויוקדש לזכרו של ד"ר מרקוס, היו"ר לשעבר של מרכז הליגה למניעת מחלות ריאה ושחפת בישראל, במעמד משפחתו ויו"ר הליגה פרופ' אלירז. הכנס יתקיים בחסות הליגה למניעת מחלות ריאה ושחפת בישראל ובשיתוף שפ"י במשרד החינוך, האגודה למלחמה בסרטן, מכבי שירותי בריאות והיחידה לחינוך לבריאות במשרד הבריאות.

ועדה מקצועית תבחן את התכניות ותחליט על הזוכים. סך כל הפרסים שיוענקו בתחרות הוא 6,000 ש"ח.

הקריטריונים להשתתפות בתחרות

- א. הפעלת תכנית המקדמת אורח חיים בריא ורווחה נפשית והמחזקת עמדה השוללת שימוש בטבק בקרב התלמידים תוך שיתופם של ההורים
- ב. עבודה מערכתית עקבית ומתמשכת בנושא
- ג. שיתוף גורמים מהקהילה בתכנון התכנית ובהפעלתה
- ד. שילוב הנושא במקצועות הלימוד השונים
- ה. שילוב מנהיגות תלמידים בהפעלת התכנית
- ו. תיעוד הפעילויות בתקליטור וצירוף נספח הסבר.

המעוניינים להשתתף בתחרות מתבקשים למלא את הטופס בנספח 1 שלהלן ולשלוח אותו ליחידה למניעת סמים, אלכוהול וטבק בשפ"י, מס' פקס' 02-5603256.

בהמשך יש לשלוח את התכנית הבית ספרית בדואר רגיל (לא רשום) עד יום א', כ"ג בניסן התשע"ב, 15.4.2012, אל הגב' נגה נחשון, מדריכה ארצית למניעת עישון, רח' רביבים 22, ראש העין 48621.

אפשר לשלוח גם מצגת המתארת את הפעילות ומתעדת אותה לדוא"ל nogana01@gmail.com.

פרטים נוספים על התחרות יימסרו לבתי הספר שיירשמו לתחרות.

**בשאלות אפשר לפנות אל הגב' נגה נחשון,
מדריכה ארצית למניעת עישון, היחידה למניעת סמים, אלכוהול וטבק בשפ"י,
טל' 050-2359254, דוא"ל nogana01@gmail.com**

נספח 1 טופס השתתפות בתחרות

אל: היחידה למניעת סמים, אלכוהול וטבק - שפ"י,

משרד החינוך

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911

פקס' 02-5603256

אנו מעוניינים להשתתף בתחרות הפרסים בנושא מניעת עישון.

שם בית הספר _____

שם מנהל/ת בית הספר _____

כתובת בית הספר _____

המחוז _____

מס' הטלפון והפקס' _____

השכבה/הכיתה שבה מופעלת התכנית ומספר התלמידים _____

תיאור התכנית

שם רכז התכנית, מס' הטלפון הנייד והנייח, הפקס' והדוא"ל

התאריך: _____ חתימת מנהל/ת ביה"ס: _____

חותמת ביה"ס: _____

3. ארגון ומינהל

3.6 טכנולוגיית המידע ומחשוב

3.6-14 (עב) חדשות ועדכונים ב"אוח" – אתר האינטרנט של המשרד ובאתרי היחידות

1. אוח – פורטל משרד החינוך

א. ל"ג בעומר

מה אנחנו באמת יודעים על ל"ג בעומר? מי "המציא" את החג? על ספירת העומר, על ההילולה בהר מירון ועל מנהגים נוספים. זאת ועוד באתר ל"ג בעומר.

כתובת האתר:

<http://www.edu.gov.il/lagbaomer>

ב. או"חודשי – עלון מקוון 61 ל"אוח"

עלון מקוון (NewsLetter) 61 נשלח לכל העוסקים בחינוך. העלון עוסק בנושאים האלה: ל"ג בעומר – משמעות החג והנחיות בטיחות להתנהגות נכונה עם אש; חג השבועות – מסורת ומנהגים, מתכונים, חידונים, טיולי מים וחיסכון במים.

כתובת האתר:

<http://www.edu.gov.il/owl/owlnews61.htm>

2. אתרי היחידות

א. חידון ירושלים שלי

התקיים השלב הראשון של "חידון ירושלים". השלב הבית ספרי התקיים לראשונה באופן מקוון באמצעות אתר האינטרנט.

ב"חידון ירושלים" משתתפים תלמידים מכל רחבי הארץ אשר למדו על תולדות העיר ירושלים וכן על אישים מרכזיים בהיסטוריה של העיר באמצעות מקראות צבעוניות ומאירות עיניים שחולקו להם. בחידון הנושא מקושר להתפתחות השפה העברית.

מעל 6,000 תלמידים ניגשו לבחינות מקוונות שהתקיימו בחדרי המחשבים בבתי הספר. הזוכים בשלב הבית ספרי יעלו לשלב המחוזי וממנו יתקדמו לשלב הארצי שיתקיים בירושלים. אתר החידון מלווה את התהליך.

כתובת האתר:
www.edu.gov.il/jeh

ב. גיוס גננות לגיל הרך

לשם יישום החלטת הממשלה על החלת חינוך חינם לגילאי 3-4, דרושות למערכת החינוך גננות בכל רחבי הארץ. משרד החינוך נערך לגיוס גננות והסבתן לגיל הרך.

- ההרשמה לגיוס גננות והסבתן לגיל הרך מיועדת לגננות בעלות תעודת הוראה במסלול גן הילדים או במסלול הגיל הרך, אשר אינן מועסקות היום במערכת החינוך הפורמאלית.
- התכנית להרחבת ההסמכה מיועדת לבעלות תעודת הוראה במסלולים שונים ולהכשרתן גם להוראה בגן.
- תכנית ההכשרה המואצת להוראה במסלול הגן נועדה לבעלות תואר אקדמי החסרות תעודת הוראה.
- תכנית ההכשרה לתעודת "גננת מוסמכת" נועדה לגננות פרטיות, חסרות תואר אקדמי וחסרות תעודת הוראה.

באתר "גיוס גננות לגיל הרך" מידע מפורט על אודות ההרשמה לתכניות ההכשרה השונות.

כתובת האתר :
www.edu.gov.il/gananot

ג. מחוז מרכז

עלה לאוויר אתר חדש למחוז מרכז. האתר מספק מידע נרחב וסדור על היחידות המינהליות והפדגוגיות, תחומי דעת, תכניות ארציות ומחוזיות, פרטי התקשורת ואף על יזמות ייחודיות במחוז. האתר מיועד לכלל האוכלוסייה ומהווה נדבך חשוב במערך השירות למען ציבור העוסקים בהוראה במוסדות החינוך במחוז.

כתובת האתר :
www.edu.gov.il/Merkaz

ד. המינהל למדע וטכנולוגיה – מגמת תיירות ופנאי

הוקם אתר חדש עבור מגמת תיירות ופנאי של המינהל למדע וטכנולוגיה. האתר החדש מרכז מידע על אודות המגמה המכשירה את בוגריה לעסוק בתחומי התיירות וכולל סרטון הסבר על המגמה, הודעות ועדכונים, תכניות לימודים, גלריית תמונות, כתבות מהשטח וחומרי לימוד.

כתובת האתר :
www.edu.gov.il/MadaTech/TayarutVepnai

ה. המינהל למדע וטכנולוגיה – פרסום ללימוד מדעי-טכנולוגי בתיכון

באתר המינהל למדע וטכנולוגיה עלה מסע פרסום הקורא לבוגרי כיתות ט' להצטרף ללימודי מדע וטכנולוגיה. בפרסום מוצגים מסלולי הלימוד המדעיים-טכנולוגיים.

כתובת האתר :

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/MadaTech/ChinuchMadaTech/LamaTech.htm>

4. בחינות

4.3 בחינות בגרות

4.3-14 (עב) שיפור ציון בחינת הבגרות באזרחות לנבחני משנה - הבהרה

החל ממועד קיץ התשע"ב-2012 לא יתקיימו בחינות בגרות באזרחות ברמה של יחידת לימוד אחת.

שאלון 34118 (מטלת הביצוע) שמהווה חלק מן הבחינה מיועד אך ורק לתלמידים אינטרניים שעדיין לומדים בבית הספר ומכינים את המטלה בקבוצות, בליווי מורי בית הספר.

נבחן משנה בוגר אינו יכול להגיש מטלת ביצוע.

נבחני משנה בוגרים המעוניינים לשפר או לתקן את ציוניהם באזרחות יוכלו לעשות זאת באופנים הללו:

א. **בוגרים שסיימו את לימודיהם עד שנת התשס"ט-2009** (שהיו אמורים להיבחן בעבר ברמה של יחידת לימוד אחת) ייגשו למבחן ברמת שתי יחידות מורחב – שאלון 34204.

שאלון זה כולל את החומר לשתי יחידות לימוד וחומר לימוד נוסף במקום מטלת הביצוע. הפירוט מופיע באתר המפמ"ר לאזרחות.
לנבחנים אקסטרוניים – השאלון המקביל הוא 175.

ב. **בוגרים שסיימו את לימודיהם משנת התש"ע-2010** ואילך (שהיו אמורים להיבחן בעבר ברמה של שתי יחידות לימוד)

- בוגר שיש לו ציון במטלת ביצוע (שאלון 34118) ואינו מעוניין לשנותו אלא לשפר את ציון הבחינה בכתב בלבד, ייבחן בשאלון 34114 (הבחינה בכתב).

- בוגר שאין לו ציון במטלת ביצוע (שאלון 34118) או בוגר שרוצה לשפר ציון במטלת ביצוע ייבחן בשאלון 34204 ברמת 2 יחידות לימוד (שאלון מורחב הכולל היקף חומר רחב יותר משאלון 34114).
- במקרה כזה, אם היו לו ציונים בשאלונים – 34114/34118 הם יתבטלו.
- נבחן אקסטרני חייב להיבחן בשאלון 175 (המקביל לשאלון 34204).

לפרטים נוספים אפשר לפנות אל
מר אדר כהן, מפמ"ר אזרחות ומנהל המטה לחינוך אזרחי,
טל' 02-5603599.

**שינויים בתכניות הלימודים ובבחינות
הבגרות בתלמוד ובתושב"ע בחינוך
הממ"ד** **4.3-15 (עב)**

בשנת הלימודים התשע"ב החל צוות הפיקוח של הוראת תלמוד ותורה שבעל-פה לבצע שינויים בתכנית הלימודים ובאופי בחינות הבגרות במסלול תלמוד ובמסלול תורה שבעל-פה. השינויים הללו ייכנסו לתוקף בהדרגה במהלך שנים אחדות, שבהן יתקיימו כנסים והשתלמויות לשם התמקצעות המורים וכתיבת חומרי למידה חדשים. המהלך כולו יתבצע בשיתוף פעולה בין המורים לפיקוח ובאמצעות אתר המפמ"ר. לקראת כל שינוי שיתבצע תפורסם הודעה מסודרת ועדכנית.

החל משנת הלימודים התשע"ג יחולו השינויים האלה בתכניות הלימודים ובבחינות הבגרות במסלול תלמוד ובמסלול תורה שבעל-פה:

1. גמרא - מסלול תלמוד

החל משנת הלימודים התשע"ג אפשר יהיה להיבחן בבחינות הבגרות בגמרא במבחן חיצוני בכתב בלבד (ולא בעל-פה כפי שהיה עד כה) בהיקף של 2 יחידות לימוד. בכל שנה ייערך המבחן על מסכת אחת בלבד על פי הסדר הזה:

התשע"ג: בבא קמא

התשע"ד: פסחים

התשע"ה: סנהדרין

התשע"ו: בבא מציעא

התשע"ז: סוכה

התשע"ח: קידושין

התשע"ט: בבא בתרא.

היקף המבחן ומבנהו מתפרסמים באתר המפמ"ר לתלמוד ולתורה שבעל-פה בחינוך הממלכתי-דתי. רשימות הדפים, התוספות והסוגיות ובהן מקורות ממפרשי התלמוד ופוסקים תפורסמה באתר בכל שנה בסביבות חג הפסח שלפני תחילת שנת הלימודים.

היקף המבחן ומבנהו זהים לאלו שהיו בשנת הלימודים התשע"ב, והם מפורטים באתר המפמ"ר לתלמוד ולתורה שבעל-פה בחינוך הממלכתי-דתי.

2. דינים - מסלול תלמוד

החל משנת הלימודים התשע"ג תילמד התכנית החדשה בדינים ומבוא – יחידת חובה.

התכנית, החומר למבחן ומבנהו מופיעים באתר המפמ"ר לתלמוד ולתורה שבעל-פה.

3. ספרות השו"ת - מסלול תלמוד ומסלול תורה שבעל-פה

החל משנת הלימודים התשע"ג תהיה בחינת הבגרות ביחידת ספרות השו"ת בחינה חיצונית בכתב (ולא בעל-פה כפי שהיה עד כה). נושאי התשובות, המקורות למבחן ומבנהו יפורסמו באתר המפמ"ר לתלמוד ולתורה שבעל-פה בחינוך הממלכתי-דתי.

4. דינים והיחידה "בית, חינוך ומשפחה" - מסלול תורה שבעל-פה

החל משנת הלימודים התשע"ג תילמד תכנית חדשה בדינים.

בחינת הבגרות ביחידת החובה בדינים ומבוא תיערך ללא שימוש בחומרי עזר. התכנית, החומר למבחן ומבנהו מופיעים באתר המפמ"ר לתלמוד ולתורה שבעל-פה.

תלמידים הנבחרים במסלול תורה שבעל-פה יהיו חייבים ב-2 יחידות חובה: יחידת לימוד אחת – דינים ומבוא (בכיתה י"א או י"ב), ויחידת לימוד שנייה – "בית, חינוך ומשפחה" (בכיתה י"ב).

שנת הלימודים התשע"ג היא שנת מעבר. לפיכך תלמידי כיתה י"ב בשנה זו בלבד ייבחנו ביחידת חובה אחת בדינים ומבוא.

יחידת החובה לתלמידות הנבחרות במסגרת תכנית 'חורב' היא יחידת "בית, חינוך ומשפחה".

5. גמרא - מסלול תורה שבעל-פה

החל משנת הלימודים התשע"ג אפשר יהיה להיבחן בבחינות הבגרות בגמרא במסכת קידושין במבחן חיצוני בכתב בלבד (ולא בעל-פה כפי שהיה עד כה). יחידת גמרא זאת תיקרא גמרא א'. חומר המבחן ומבנהו יפורסמו באתר המפמ"ר לתלמוד ולתורה שבעל-פה.

6. תכנית 'חורב' ותכנית 'צביה'

החל משנת הלימודים התשע"ג תתבטל האפשרות להיבחן על-פי תכנית 'חורב' ותכנית 'צביה'. בתי ספר שאושר להם להתחיל בתכניות אלו בשנת התשע"ב יוכלו לסיים את הבחינות במהלך השנים התשע"ג והתשע"ד בהתאם לתכניות אלו.

לפרטים נוספים אפשר לפנות

אל הרב יהודה זולדן, המפמ"ר לתלמוד ולתושב"ע בחינוך הממלכתי-דתי,
טל' 02-5604135/43, 050-6283693, דוא"ל yehudazo@education.gov.il

5. בטיחות, ביטחון ושעת חירום

5.1 בטיחות

5.1-4 (עב) בטיחות בל"ג בעומר ובאירועים שמתקיימות בהם מדורות ותהלוכות לפידים
--

1. כללי

- 1.1 הנחיות אלו מכוונות לאירועים שבהם מתקיימות מדורות ואירועי אש במהלך השנה ולאז דווקא בל"ג בעומר.
- 1.2 ככלל יש לפעול על פי כללי הבטיחות באש המפורטים להלן. בעת ביצוע תהלוכת לפידים יבדוק האחראי לבטיחות האירוע את יישומם.
- 1.3 לפני ל"ג בעומר יש לקיים הדרכה בשימוש באמצעי כיבוי-אש לעובדים, למורים ולתלמידים מכיתה ז' ומעלה (שימוש במטפים, כיבוי לפידים ומדורות וכדומה).

2. תהלוכת לפידים

- 2.1 תהלוכת לפידים ומדורות המבוצעות במסגרת מוסד החינוך מחייבות אישור מוקדם של מנהל המוסד ושל גורמים ברשות המקומית, כמו קב"ט, משטרה, כיבוי אש וכדומה.
- 2.2 יש לקבוע את מסלול התהלוכה באופן שיאפשר את פיזור הצופים על פני שטח מרבי.
- 2.3 מנהל המוסד ימנה אחראי שיקבע את מסלול התהלוכה.
- 2.4 רוחב מסלול התהלוכה יהיה גדול פי שניים מרוחב הטורים בתהלוכה.

- 2.5 סגירת המסלול בעת תהלוכה או מפקד תיעשה באופן שכל 4 מטרים יהיה פתח יציאה מן המסלול ברוחב מטר אחד. בין קבוצת הולכים אחת לשנייה יהיה מרווח של 3.5 מטרים לפחות, ובין שורה אחת לשנייה – פעם וחצי אורך הזרוע (אורך הלפיד לא יעלה על אורך הזרוע).
- 2.6 לא יורשה גידור אזור הישיבה של הצופים בתהלוכה. אם יש צורך בסימון או בהפרדה אפשר לגדרו במוטות סימון ניידים המחוברים בחבל.
- 2.7 יש למנות אחראי מבין התלמידים לכל קבוצת תלמידים הצועדת בתהלוכה.
- 2.8 קופסאות שימורים המשמשות כלפידים או כהתקני הבערה יותקנו כך שבמקרה של שרפה אפשר יהיה להדק את פני הקופסה אל הקרקע ולהחניק את הלהבה. קצות הקופסה יהיו ישרים ומשוקעים בפטיש.
- 2.9 לפני היציאה לתהלוכה יתרגלו המדריכים את המשתתפים בהחנקת הלהבות. יש לתרגל ציות לפקודה כדי שתהיה ברורה, אחידה וידועה לכל המשתתפים.

3. הדלקת מדורות

- 3.1 על הגוף המארגן לוודא שיש ליווי של מבוגר בכל פעילות של תלמידים שבה מובערת אש. על המבוגר האחראי להחזיק טלפון נייד ומספרי טלפון לחירום, כמו של מד"א, המשטרה וכיבוי האש.
- 3.2 מיקום המדורה ייקבע על ידי האחראי לפי הכללים האלה:
- בשטח נקי מקוצים, מעשבים, מעצים ומשיחים
 - במרחק סביר ממבנים וממתקנים
 - לא מתחת לקווי חשמל וטלפון
 - לא בקרבת מתקני דלק
 - ביערות ובחורשות במקומות המיועדים לכך בלבד.
- 3.3 יש לסמן את שטח המדורה באבנים במרחק של 1.5 מטרים לפחות מן האש, כדי למנוע את התקרבות הילדים. יש להקפיד על בניית מדורה שאינה גדולה מדי ושאינה סכנה שתתמוטט.

לפני כל יציאה לפעילות הכוללת הדלקת מדורות יש ללמד ולהנחות את התלמידים בכללי הבטיחות במדורה שיפורטו להלן.

- 3.4 יש לנעול נעליים סגורות וללבוש מכנסיים ארוכים וחולצה מתאימה להגנה על הגוף מפני גצים וגחלים וכן מעקיצות זוחלים ושרצים ארסיים הנמשכים אל חום המדורה.
- 3.5 הבערת המדורה תיעשה על ידי האחראי בלבד. יש להזהיר מפני מסמרים חלודים ומזוהמים המחוברים למשטחי עץ והעלולים לפגוע במשתתפים.
- 3.6 אסור להבעיר אש באמצעות חומרים דליקים כגון בנזין, נפט וכדומה. אין להחזיק חומרים אלו בקרבת המדורה.
- 3.7 אסור להשליך למדורה מכלים ריקים מכל סוג, חזיזים, קליעי נשק או עץ צבוע בצבעי שמן. כמו כן אין להתיז דלק על אש בוערת.
- 3.8 הוספת עצים וקרשים לליבוי המדורה תיעשה על ידי האחראי, תוך שמירה על כללי הבטיחות.
- 3.9 יש להחזיק בקרבת המדורה אמצעי כיבוי כמו מים וחול למקרה של התפשטות שרפה.
- 3.10 אם מתוכננת שינה באזור המדורה, יש לכבות את המדורה באופן מוחלט מבעוד מועד. במקרים שבהם יודלקו מדורות על חוף הים, על האחראים לוודא שיישמר איסור מוחלט של רחצה.
- 3.11 אין להרים אבנים כבדות שמתחת להן עלולים להימצא נחשים ועקרבים.
- 3.12 בסיום האירוע יש לוודא כיבוי מוחלט של המדורה בעזרת חול או מים.

**בשאלות אפשר לפנות אל
מר רותם זהבי, הממונה הארצי על הבטיחות במוסדות החינוך,
טל' 02-5603001.**

5.4 שעת חירום

5.4-1 (עב) תרגיל התגוננות ארצי במוסדות חינוך לשנת הלימודים תשע"ג

1. תרגיל ההתגוננות הארצי למוסדות החינוך לשנת הלימודים התשע"ג ייערך ביום חמישי, ד' באדר התשע"ג, 14 בפברואר 2013.
2. בתרגיל ישתתפו כל מוסדות החינוך בארץ, כולל גני הילדים.
3. התרגיל הארצי ידמה ירי טילים על מדינת ישראל.
4. אין לקיים כל פעילות חוץ בית ספרית ביום זה למעט פעילות גדנ"ע ומסע ישראלי.

בשאלות אפשר לפנות אל
מר שאול יגיל, סגן מנהל אגף הביטחון,
טל' 02-5602234, 050-6282107.

6. דרכי הוראה

6.3 ספרי לימוד

**6.3-2 (עב) פורסמה רשימת ספרי הלימוד
המאושרים ומחיריהם לבתי"ס
בפיקוח משרד החינוך לשנת הלימודים
התשע"ג**

1. כללי

- א. בהתאם למדיניות "המשרד הירוק", לקראת שנת הלימודים התשע"ג לא תפורסם חוברת מודפסת ובה רשימת ספרי הלימוד המאושרים. הרשימה תפורסם כקובץ דיגיטלי בלבד בדרכים האלה:
- באמצעות "יונת הדואר" ישירות אל מנהלי בתי הספר
 - באתר האגף לספרי לימוד במזכירות הפדגוגית בכתובת <http://meyda.education.gov.il/files/SifreyLimud/SifreyLimud2011-Internet.xls>
- ב. כל בית ספר יבחר את ספרי הלימוד לתלמידיו אך ורק מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים.
- ג. כבכל שנה הרשימה כוללת את הספרים ואת חומרי הלימוד שאושרו לשימוש בבתי הספר לשנת הלימודים התשע"ג בשמותיהם המדויקים וכן את המחירים המרביים של הספרים בהתאם לסעיף 16ז' לחוק הפיקוח על המצרכים והשירותים, התשי"ח-1957. המחירים המצוינים ברשימה כוללים מע"מ.
- המחירים המופיעים ברשימה הם **מחירים מרביים**. בעלי החנויות והמו"לים אינם רשאים לדרוש סכום גבוה מזה הרשום במחירון. יחד עם זאת הם רשאים לתת הנחות לרוכשי הספרים לפי ראות עיניהם.

יש להקפיד ולציין ברשימת הספרים הבית-ספרית המופצת לתלמידים ליד שם הספר המבוקש את מחירו המרבי של הספר כפי שהוא מופיע בקובץ.

בשלב זה נבחרים מחיריהם של ספרי לימוד דיגיטליים והודעה מעודכנת בעניין זה תצא בהמשך.

ד. השנה הרשימה כוללת גם ספרים שקיבלו היתר זמני לשימוש לשנה אחת בלבד. הספרים הללו מסומנים בצורה מובחנת ברשימת ספרי הלימוד המאושרים (באמצעות הקוד 44), ואין לבחור בהם כתחליף לספר קיים ומאושר. השימוש בספרים שבהיתר זמני מותר אך ורק לבתי הספר שהשתמשו בספרים אלה בשנה החולפת.

ה. בחירת ספרי לימוד בכל תחומי הדעת היא בחירה בית-ספרית. על מנהלי בתי הספר להציג את רשימת הספרים המאושרים לעיונם של כל המורים בהקדם האפשרי.

ו. רשימת ספרי הלימוד הבית ספרית לשנת הלימודים התשע"ג תיקבע על ידי צוות בית הספר מתוך הרשימה הכוללת של הספרים המאושרים ותועבר לתלמידים.

בתי הספר שהצטרפו לתכנית ההשאלה יפעלו על פי ההנחיות המופיעות בהוראה 6.3-12 "היערכות להרחבת התכנית להשאלת ספרי לימוד בשנה"ל התשע"ג".

ז. את העתק הרשימה יש לשלוח בדיוור ישיר אל האגף לספרי לימוד במשרד. בכל מקרה של סטייה מנוהל זה יש לפנות לקבלת אישור בכתב ממנהלת האגף לספרי לימוד.

ח. מנהלי בתי הספר מתבקשים להקפיד על מילוי התקנות בנוגע לספרי לימוד, כמפורט בהוראה 6.3-8 בחוזר הוראות הקבע 3/א), ובהתאם להנחיות שפורסמו בעניין זה בהוראות מנכ"ל נוספות.

ט. המנהלים מתבקשים לפעול להוזלת ספרי הלימוד לתלמידים על ידי הצטרפות לפרויקט ההשאלה כמפורט בהוראה 6.3-12 "היערכות להרחבת התכנית להשאלת ספרי לימוד בשנה"ל התשע"ג".

י. **אכיפה:** משרד החינוך מגביר את האכיפה של ההוראות הנוגעות לספרי לימוד שהוציא עד כה, וזאת בעקבות המלצות הוועדה לביקורת העלויות של ספרי הלימוד ותדירות החלפתם. האכיפה תופעל על כל הגורמים הנוטלים חלק בנושא ספרי הלימוד (מפקחים, מנהלי בתי ספר, מנהלי מחוזות, הבעלויות ויחידות המשרד וכד'). כמו כן תיערך אכיפה מדגמית על ידי תחום הביקורת של משרד החינוך. מורים, מנהלי בתי

ספר ומפקחים שלא ימלאו את ההוראות ייקראו לבירור בפני מנהל המחוז ו/או המנהלת הכללית.

2. הנחיות לבחירה מתוך הרשימה

- א. חל איסור להשתמש בספרי לימוד שאינם כלולים ברשימת ספרי הלימוד המאושרים אלא אם ניתן לכך אישור מפורש מאגף ספרי לימוד. אם אין ברשימת הספרים המאושרים ספרים בנושא הנלמד, יוכל הצוות המקצועי הבית-ספרי לפנות למנהלת האגף לספרי לימוד לקבלת אישור לשימוש בספר מתאים אחר.
- ב. לא יוחלף ספר לימוד ברשימת ספרי הלימוד של בית הספר אלא לאחר 5 שנים מתאריך קביעתו כספר לימוד בתחום הדעת.
- ג. לא ייכללו ברשימה ספרים שקיים ספק אם ישתמשו בהם.
- ד. התלמידים לא יידרשו לרכוש ספר לימוד מן ההדפסה האחרונה אלא אם נפסלה ההדפסה הקודמת של הספר מסיבה כלשהי ונתקבל לכך אישור האגף.
- ה. רשימת ספרי הלימוד המאושרים לא כוללת ספרי עזר, ספרי עיון וספרי העשרה, ובכל מקרה אין לחייב תלמידים לרכוש ספרים אלו. הם אמורים להיות בספריית בית הספר.
- ו. ספרי לימוד שאין מתחילים ללמוד בהם בתחילת שנת הלימודים ייכללו ברשימת הספרים, אולם התלמידים לא יתבקשו לרכוש אותם מראש. במהלך השנה על מנהלי בתי הספר להודיע מבעוד מועד על רכישת הספרים הנוספים. כל זאת כדי למנוע מצב שבו הספרים נרכשים ואין משתמשים בהם, וכן כדי לפזר את ההוצאה הכספית של ההורים על פני חודשים נוספים.
- ז. בתי ספר שהצטרפו לתכנית ההשאלה יוכלו לרכוש את הספרים במהלך השנה ישירות דרך הספק.

3. הנחיות חינוכיות

- א. חובתם של כל המורים לטפח אצל התלמידים את ההכרה כי ספר לימוד הוא מקור חשוב להתפתחותם ולהרחבת ידיעותיהם וכי עליהם לנהוג זהירות וכבוד בכל הספרים ובמיוחד בספרי קודש. כמו כן על המורים ללמד את תלמידיהם שמחירם הגבוה של הספרים מצדיק שימוש חוזר בהם ולעודדם להעבירם מתלמיד לתלמיד או למוכרם.

- ב. על המורים להקפיד שהתלמידים ישמרו על שלמות הספר ועל ניקיונו, לא יקמטו ולא יקפלו את דפי הספר וישתמשו בסימנייה על פי הצורך.
- ג. מטעמי חיסכון ומטעמי חינוך לחיסכון אסור בהחלט לכתוב בספרי לימוד או להשתמש בהם כחוברות עבודה שהתלמיד צריך לכתוב בהן (חוץ ממקרים שאושרו כיוצאים מן הכלל). במקרים חריגים יש לפנות לאגף ספרי לימוד.

בשאלות אפשר לפנות אל
הגב' יואלה נבון-טרם, מנהלת האגף לספרי לימוד,
טל' 02-5603534, פקס' 02-5603488,
דוא"ל Learning_Books_Reply@education.gov.il

4. נספח טופס רשימת ספרי הלימוד לשנת התשע"ג בביה"ס עפ"י הכיתות

שם ביה"ס: _____ מס' הטלפון: _____
 הדוא"ל: _____ מס' ביה"ס: _____
 שם מנהל ביה"ס: _____ מס' הטלפון הנייד: _____
 הדוא"ל: _____
 שם המפקח הכולל: _____ מס' הטלפון: _____
 הדוא"ל: _____

שמות הספרים הנלמדים בכיתה (לכל כיתה רשימה נפרדת)

המק"ט ברשימת ספרי הלימוד המאושרים	המחיר בחוזר	שם המו"ל	שם המחבר	שם הספר	תחום הדעת	הכיתה

**ספרי לימוד בחינוך הלשוני בביה"ס
היסודי בשנת הלימודים התשע"ג** (עב) 3-6.3

1. כללי

- א. בהוראה זו הנחיות לבחירת ספרי לימוד בחינוך הלשוני מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים לשנת הלימודים התשע"ג המתפרסמת בכתובת <http://meyda.education.gov.il/files/SifreyLimud/SifreyLimud2011-Internet.xls>.
- ב. בשנת הלימודים התשע"ב אושרה הרחבה לתכנית הלימודים "חינוך לשוני, עברית – שפה, ספרות ותרבות" (התשע"ג) אשר כוללת יצירות ספרות להוראה לכיתות א'-ו'. כמו כן התפרסמו תבחינים חדשים לכתיבת ספרי הלימוד ולהתאמתם לתכנית.
- ג. לקראת שנת הלימודים התשע"ד מתוכננים לצאת לאור ספרי לימוד מעודכנים בחינוך הלשוני אשר ייכתבו על סמך התבחינים החדשים ויכללו גם את יצירות הספרות שבתכנית הלימודים המורחבת.
- ד. לקראת שנת הלימודים התשע"ג לא אושרו ספרי לימוד חדשים. כל ספרי הלימוד שהיו מאושרים בשנת הלימודים התשע"ב מאושרים גם לשנת הלימודים התשע"ג.
- ה. בשנת הלימודים הקרובה אין להחליף ספרי לימוד. בתי הספר ימשיכו ללמד באמצעות ספרים שבהם לימדו השנה (התשע"ב) ולא יוכלו לבחור ספרים אחרים, גם אם הם מופיעים ברשימת הספרים המאושרים. מטרת ההנחיה היא לאפשר לבתי הספר לבחור בשנת הלימודים התשע"ד ספר לימוד חדש מתוך הספרים שיאושרו, מבלי לעבור על ההנחיה שלא להחליף ספר לימוד אלא לאחר חמש שנים.

2. ספרי קריאה שלמים כספרי לימוד

- א. בתכנית הלימודים המחייבת כלולים גם ספרי קריאה שלמים שיש ללמדם בכל שכבת גיל כחלק מיצירות הספרות להוראה. שמות הספרים מופיעים ברשימת היצירות במעגלי הבחירה השונים באתר תכנית הלימודים בחינוך הלשוני, בכתובת http://cms.education.gov.il/educationcms/units/tochniyot_limudim/portal

- ב. לכן השנה רשימת ספרי הלימוד המאושרים כוללת גם ספרי קריאה מתוך רשימת היצירות שבמעגל יצירות הליבה. ספרים אלה אינם יכולים להחליף את ספר הלימוד הכללי בחינוך הלשוני. בהתאם להחלטת בית הספר, ישולב ספר אחד מתוכם ברשימת ספרי הלימוד **כספר נוסף לתלמיד**.
- ג. על פי תכנית הלימודים נדרש כל תלמיד ללמוד יותר מספר אחד בשנה. כדי להגדיל את מספר ספרי הקריאה הנגישים לתלמידים אפשר לארגן החלפה של ספרים ביניהם. **מאחר שהספרים נרכשים על ידי ההורים, יש לבקש את אישורם להחלפת ספר הקריאה שרכשו בספר אחר**.
- להלן כמה הצעות להתארגנות לרכישת ספרי הקריאה:
- כל תלמידי שכבת הגיל ירכשו ספר קריאה אחד שעליו יחליט בית הספר.
 - כל תלמידי כיתה אחת בשכבת הגיל ירכשו ספר אחד מתוך הרשימה, ותלמידי הכיתה השנייה ירכשו ספר אחר מתוך הרשימה. בתום הלימוד יחליפו תלמידי הכיתות את הספרים ביניהם.
 - כל כיתה תחולק לשתי קבוצות תלמידים. התלמידים בקבוצה אחת ירכשו ספר קריאה אחד ותלמידי הקבוצה השנייה ירכשו ספר אחר. בתום הלימוד יחליפו תלמידי הכיתות את הספרים ביניהם.
- ד. הצטרפות בית הספר לפרויקט ההשאלה מאפשרת ממילא יצירה של מאגר ספרי לימוד בבית הספר. הכללתם של ספרי הקריאה ברשימת ספרי הלימוד מאפשרת למנהלי בתי הספר לתכנן לטווח הרחוק ולבנות מאגר ספרי קריאה מגוון בהתאם לנדרש בתכנית הלימודים.

בשאלות אפשר לפנות אל
האגף לחומרי למידה וספרי לימוד, טל' 02-5603534

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי

7.14 מועצות תלמידים ונוער

7.14-1 (עב) הודעות בנושא מועצת התלמידים והנוער הארצית
--

1. ועידת מועצת התלמידים והנוער הארצית בשנת הלימודים התשע"ב

ועידת מועצת התלמידים והנוער הארצית היא הגוף העליון של מועצות התלמידים והנוער ומהווה את שיא הפעילות החינוכית של המועצה המחוזית, המועצה הרשותית והמועצה הבית-ספרית. הוועידה המתקיימת מדי שנה מורכבת מכ-700 צירים מרחבי הארץ. בוועידה בוחרת המועצה הארצית, בשיתוף נציגי הנוער מהמחוזות והגוף התומך, את הנושאים שתעסוק בהם. בכל מחוז נבחר נושא משנה שבו יעסקו נציגי המועצות. החלטות הוועידה ומסמכיה הופכים למסמכי היסוד של נציגי המועצות, ולכן עליהם להיות בעלי מסר משמעותי אשר יחייב את כלל בני הנוער והתלמידים במחוז בכלל המועצות, גם בתום שנת הוועידה.

השנה תתקיים הוועידה ביום שני, ח' באייר התשע"ב, 30.4.2012, ברמת גן, באולם "ווהל" באוניברסיטת בר אילן. בוועידה ייקחו חלק שר החינוך, חבר הכנסת גדעון סער, נשיא אוניברסיטת בר-אילן, פרופסור משה קוה, ראש עיריית רמת גן, מר צבי בר, מנהלת מחוז תל אביב, הגב' חיה שיטאי ובכירים נוספים ממשד החינוך.

לוועידה יגיעו צירים מכיתות י"ב בלבד, שהשתתפו בוועידות ההכנה המחוזיות. במקרים חריגים יוכלו להשתתף גם נציגים מכיתה ט' ששם הועבר לוועדת חריגים של הוועדה המכינה (מבנה ועידות ההכנה במחוזות הוא כמבנה הוועידה הארצית).

מטרות הוועידה הארצית

- יצירת מסגרת רחבה של מעורבות, שותפות ואחריות של בני הנוער בתהליך דמוקרטי ייצוגי של קבלת החלטות מחייבות
- התנסות בדרך חווייתית בתהליך קבלת החלטות המחייבות את כלל הנוער
- קיום מסגרת דמוקרטית ייצוגית האחראית לקבלת החלטות המחייבות הסכמה רחבה (החלטות הוועידה מחייבות המשך פעילות גם בשנים הבאות).

יש לעודד הקמת מועצות תלמידים בבתי הספר. מנהלי בתי הספר יאפשרו לבני הנוער את ההשתתפות במועצות הרשותיות והמחוזיות ואת ההשתתפות בוועידה הארצית. יש לעודד את הנציגים שהשתתפו בוועידה לדווח לשאר התלמידים על החלטות הוועידה ועל עיקרי הדיונים.

2. אמנה לשימוש אחראי באינטרנט

לדברי נציגי המועצה, בני הנוער מבליים שעות רבות בגלישה באינטרנט אשר הפך למרחב מחיה חדש עבורם ולחלק בלתי נפרד מחייהם היום-יומיים. על כן יש לנהוג באינטרנט כבמרחב ציבורי תוך שימת דגש על ערכים של כבוד וקבלת האחר. בעקבות ריבוי מקרים של התנהגות בלתי-אחראית מצד בני נוער באינטרנט, ובמיוחד בעקבות מקרה התאבדות של נער מאשקלון שהיה חשוף להשמצות ולעלבונות מצד החברים ב"פייסבוק", נכתבה אמנה בנושא שימוש אחראי ברשת אשר תועבר לכלל בתי הספר. נציגי הנוער מדגישים באמנה את הצורך למנוע את הפיכת האינטרנט לתחליף למפגש היום-יומי, וכן את הצורך בעידוד מפגשים מחוץ לרשת וקידום תקשורת בין-אישית. על האמנה חתומים שר החינוך, חבר הכנסת גדעון סער, יושב ראש ועדת החינוך, חבר הכנסת אלכס מילר ואופק הרניק, יושב ראש מועצת התלמידים והנוער הארצית.

דיון בנושא וחתימה על האמנה יתקיימו באמצעות מועצת התלמידים הבית-ספרית ויש לתת לפעילות זו מקום בבית הספר.

אפשר לצפות באמנה באתר מינהל החברה והנוער בכתובת

<http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/5797D087-EB89-424F-927F-E8B28D3CCECA/157790/amanatnoar.pdf>

לפרטים נוספים אפשר לפנות אל הגב' הדרה רוזנבלום,
המפקחת הארצית על מנהיגות נבחרת וייצוגית, אגף חברתי, קהילתי,
תלמידים ונוער, מינהל החברה והנוער, טל' 02-5603188.

9. תכניות לימודים

9.4 חינוך לערכים

9.4-15 (עב) **יישום הליבה החברתית-ערכית
בבתי"ס הממלכתיים בחינוך
היסודי**

1. **יישום מפתח ה"ב בחודש ניסן בכיתות א'-ו'**

א. **בשעת חינוך**

בהתאם לסילבוס התכנית "מפתח ה"ב לשעת חינוך" נדרשים המחנכים לבחון עם התלמידים היבטים חברתיים-ערכיים הקשורים ל"אחדות ושונות".

יש לאפשר לתלמידים, להורים ולמורים לבחון את האחדות והשונות בחברת הילדים בכיתה ובבית-הספר בפרט ובחברה בכלל; לברר את תרומתה של הפעילות מתוך אחדות לטיפול תחושת השייכות; להתנסות במימוש ערכים כמו סובלנות, קבלה, מתן כבוד לשונה ושיתוף פעולה.

יש להתמקד בטיפולן של האחדות ושל השונות במסגרות נוספות כמו "שגרירי מפתח ה"ב", טקסים, אירועים בית-ספריים, ההשתלמות הבית-ספרית ופעילויות בשיתוף ההורים והקהילה.

כמו כן יש לבחון את משמעותם של מושגים הנגזרים מחג הפסח, כמו מנהגי ליל הסדר, חמץ ומצה והשיח הבין-דורי המתקיים בחג.

"מפתח ה"ב מתוך אמונה" בבתי הספר הממלכתיים דתיים

בבתי-הספר של החינוך הממלכתי דתי יפעלו המחנכים בחודש ניסן לטיפול האחדות והשונות כמפורט ב"מפתח ה"ב" תוך שילוב דגשים של התכנית החינוכית בחמ"ד.

ב. **במפגשי מחנך עם קבוצת תלמידים**

מפגשי המחנך עם קבוצות תלמידים המתחלפות בסבב מהווים הזדמנות לקידום התלמידים בהיבטים רגשיים וחברתיים. במפגשים אלה יש לזמן לתלמידים שיח בנושאים הרלוונטיים לעולמם ולאפשר להם לשתף ברגשות, במחשבות ובדילמות.

בחודש ניסן אפשר לעשות זאת תוך עיסוק בהיבטים המתקשרים לנושא החודשי של "אחדות ושונות", כמו סובלנות, קבלה, הקשר הבין-דורי.

ג. **במסגרות של חברת הילדים**

יש לזמן לתלמידים התנסות במעורבות חברתית בכיתה, בבית-ספר, במשפחה ובקהילה.

ד. **בפעילויות למידה והתנסות חברתית-ערכית בשיתוף ההורים**

יש לשתף את ההורים בתהליכים חינוכיים-חברתיים-ערכיים המתרחשים בכיתה ובבית-הספר ומתקשרים לנושא החודשי ולחג הפסח. שיתוף זה יכול להיעשות בדרכים מגוונות המשקפות רמות שונות של מעורבות, וליישומו אפשר להיעזר בעלון "מפתח הל"ב גם במשפחה" ובהצעות לפעילויות קהילתיות המתפרסמות באתר האגף לחינוך יסודי.

2. **הערכת יישום "שגרירי מפתח הל"ב"**

בסוף חודש מאי תתבצע הערכה מסכמת של יישום המעורבות החברתית במסגרת "שגרירי מפתח הל"ב" (בבתי-הספר הממלכתיים דתיים במסגרת "שגרירי מפתח הל"ב מתוך אמונה") בשנה"ל התשע"ב.

בתי-הספר שבחרו ליישם את המודל נדרשים לשלוח את טופסי התיעוד למדריך הבית ספרי לחינוך חברתי-ערכי לשם הערכה.

לפי הצורך יש להשלים תיעוד שטרם נשלח ולוודא את קליטתו על ידי המחלקה לחינוך לחיים בחברה או מרכז התכנית במגזר.

3. יישום הליבה החברתית-ערכית במגזר הערבי והבדואי

בחדשים אפריל-מאי יש למקד את הלמידה וההתנסות החברתית בנושא "אחדות ושונות".

לרשות המחנכים פעילויות בשפה הערבית שפותחו במיוחד למגזר הערבי והבדואי או שהותאמו לו באגף לחינוך יסודי. חומרים אלה מתפרסמים באתר האגף לחינוך יסודי בערבית בכתובת

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/AgafAravit/faliat_moftah_alqalb

על מנהלי בתי הספר לאפשר לרכזים החברתיים לבחון עם צוות המורים את תפיסות עולמם בנוגע לערכים הנלמדים, לבחון עמם את אופן יישומם בקהילה ולהציג בפניהם את החומרים והעזרים שתורגמו והותאמו למגזר.

על מנהלי בתי הספר היסודיים לאפשר לתלמידים, למחנכים ולהורים ללמוד ולהתנסות בנושא החודשי תוך הדגשת חשיבות ההתמקדות באדם ללא קשר ללאום שלו, לדתו, לצבע עורו, לתפקודו ועוד.

לפרטים נוספים בנוגע ליישום הליבה במגזר הערבי והבדואי אפשר לפנות אל מר סלאח טאהא, מפקח, מרכז החינוך הערבי באגף לחינוך יסודי, טל' 050-6283426 דוא"ל salachta@education.gov.il

או אל מר באסם סעדי, מדריך מרכז לחינוך לחיים בחברה במגזר הערבי והבדואי, טל' 050-6283124, דוא"ל bassemsa@education.gov.il

4. יישום הליבה החברתית-ערכית במגזר הדרוזי

א. בשעת חינוך

בהתאם לסילבוס התכנית "מפתח הל"ב לשעת חינוך" נדרשים המחנכים לבחון עם התלמידים היבטים חברתיים-ערכיים הקשורים ל"אחדות ושונות".

יש לאפשר לתלמידים, להורים ולמורים לבחון את האחדות והשונות בחברת הילדים בכיתה ובבית-הספר בפרט ובחברה בכלל; לברר את תרומתה של הפעילות מתוך אחדות לטיפוח תחושת השייכות; להתנסות במימוש ערכים כמו סובלנות, קבלה, מתן כבוד לשונה ושיתוף פעולה. יש לקשור את הנושאים הללו לחג הנביא שועיב.

דגשים אלה נדרשים במיוחד בחודש זה שבו אנו מציינים חגים שונים בעדות השונות וביתר שאת בבתי ספר מעורבים.

יש להתמקד בטיפוחן של האחדות ושל השונות במסגרות נוספות כמו "שגרירי מפתח הל"ב", טקסים, אירועים בית-ספריים, ההשתלמות הבית-ספרית ופעילויות בשיתוף ההורים והקהילה.

אפשר להיעזר בחומרי למידה ובהפעלות על חג הנביא שועייב באתר האגף לחינוך יסודי בכתובת

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/TochniyotHvrativot/NavyShueib.htm>

ב. במפגשי מחנך עם קבוצת תלמידים

יש לנהל שיח עם התלמידים על אודות הערכים המשותפים לדתות השונות.

לבירורים אפשר לפנות לגב' אנעאם מרעי, מדריכה מרכזת של המגזר הדרוזי באגף לחינוך יסודי, טל' 050-6280334, דוא"ל Enaamme@education.gov.il

את החומרים המיועדים ליישום בכיתות ובחדרי המורים, המודלים לשיח חברתי-ערכי במסגרת מפגשי "מחנך-קבוצת תלמידים", העלונים לשיתוף ההורים, מודלים יישומיים להבניית חברת ילדים פעילה וחומרים נוספים בתחום החברתי אפשר למצוא באתר האגף לחינוך יסודי, במדור המחלקה לחינוך לחיים בחברה, בכתובת [/http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/MafteachHalev](http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/MafteachHalev) באתר האגף מתפרסמים גם החומרים שתורגמו לשפה הערבית והותאמו למגזר הערבי, הבדואי והדרוזי.

לפרטים נוספים אפשר לפנות אל הגב' אורית צאירי,

המחלקה לחינוך לחיים בחברה,

ואל הגב' יהודית קדש, מנהלת האגף לחינוך יסודי,

רחוב דבורה הנביאה 2, בניין לב רם, ירושלים 91911, טל' 02-5603283/4,

דוא"ל orittze@education.gov.il

בממ"ד: הרב חיים קן, טל' 050-8738352, דוא"ל haimken@education.gov.il

9.10 לימודי שואה

9.10-2 (עב) "אנחנו כאן" – 70 שנה למבצע ריינהרד

"מבצע ריינהרד" הינו שם הצופן שנתנו אנשי ה"אס-אס" שתכננו אותו, לרצח של יותר משני מיליון יהודים, רובם מחמשת המחוזות של ה"גנרלגוברנמן" (יחידה מנהלית שהקיפה את האזורים המרכזיים של פולין הכבושה אשר לא סופחו לרייך): ורשה, לובלין, רדום, קרקוב ולבוב). המבצע נקרא על שמו של ריינהרד היידריך, ראש המשטרה הנאצית החשאית והמארגן של ועידת ואנזה שבה גובש "הפתרון הסופי".

השנה הוחלט למקד את הפעילות החינוכית של המשלחות בפרק היסטורי קשה זה באמצעות מטה משלחות הנוער לפולין. חברי המשלחות יסיירו במחנות ההשמדה שהוקמו ופעלו במסגרת "מבצע ריינהרד": בלז'ץ, סוביבור וטרבלינקה ויקיימו בהם פעילויות חינוכיות וטקסי זיכרון ממלכתיים.

מינהל החברה והנוער הכין חוברת הכוללת מאמרים, עדויות, מסמכים היסטוריים וקטעי עיתונות על "מבצע ריינהרד" לשימושם של מדריכי המשלחות לפולין.

את החוברת אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת זו:

<http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/88D15A32-DA16-48E6-836A-E42FBB89441C/157020/rienhard1.pdf>

לפרטים נוספים אפשר לפנות אל הגב' טליה נאמן,
מנהלת אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות במינהל החברה והנוער,
טל' 02-5603180 או 02-5603164.

הוצאה לאור : גף הפרסומים, משרד החינוך
עריכה והבאה לדפוס : דליה הלוי, ורד צדוק
ריכוז ההפקה : שרה גמליאל, רות זית
עריכת הלשון : עירית עמיאל
עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"
הודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חזרי המנכ"ל: www.education.gov.il/mankal